

Tři zážitky duše na cestě k éterickému Kristu

Hlavní elementy, z nichž se skládá Základní kámen, jsou hluboce spjaty s třemi úkoly, které má řešit současný člověk na své cestě k osobnímu setkání s éterickým Kristem v duchovém světě. Proto se také člověk, který vložil Základní kámen do svého srdce, může přiblížit k při jetí vši plnosti nadsmyslové reality Druhého příchodu.

První úkol spočívá v tom, aby člověk zduchovnil své myšlení, v jehož základě je Michaelova inteligence sestoupivší na Zemi. Jeho zduchovnění je nezbytné pro *vědomé* zření Krista. Celá cesta antroposofického poznání, jak je popsána v knize „Jak dosáhneme poznání vyšších světům“ (GA 10) a také v četných jiných dílech Rudolfa Steinera, má za cíl rozvíjení právě takového „intelektuálního jasnozření“.

Zde může žákovi duchové vědy zvláště pomoci vnitřní práce s myšlenkovým světlem Základního kamene. Toto světlo se může pro něj stát jakýmsi průvodcem v procesu přeměny jeho intelektuality, neboť může člověku otevřít ony kvality, které si musí osvojit jeho myšlení, aby správně vstoupil do duchového (astrálního) světa. K takovým kvalitám náleží především *moralita* myšlení, kterou člověk nejen musí v sobě vypracovat, nýbrž se musí učit chápat také svým srdcem jako novým orgánem poznání. Rudolf Steiner popisuje tento stav takto: „ I když on [člověk] myslí hlavou, avšak srdce cítí jeho myšlení jako světlé nebo temné“ (GA 26, stať z 23. 11.1924 „Světové myšlenky v působnosti Michaelově a v působnosti Ahrimanově“).

Propůjčil-li člověk svému myšlení takovou vnitřní morální sílu, sezná, že je světlo přítomné v jeho myšlení spřízněno podle podstaty se svítící auroou kolem Základního kamene. Potom mu ukáží myšlenky v ní žijící, které jsou současně myšlenkami světovými a lidskými, další cestu, na níž může spojit své pozemské myšlenky se světovými myšlenkami andělů a tím může ve své duši probudit schopnost zřít *světlo* (světelnou auru) éterického Krista.

Druhý úkol spočívá v takovém rozšíření lidského vnitřního rozsahu svědomí, aby toto svědomí mohlo časem přijmout v jeho duši imaginativní charakter. Následkem toho se v jeho duši rozvine zcela no-

vá schopnost spočívající v tom, že „bude vidět v obrazech [imaginacích] působení svých činů na budoucnost" (GA 116, 8. 5. 1910). Potom už jeho celé morální chování nepovede abstraktní hlas svědomí, nýbrž konkrétní pohlížení na duchovní obrazy toho, co má ve svém životě vykonat, aby napravil chyby učiněné v minulosti. Svědomí, které se stalo imaginativním, však člověku otevře bránu pro správné (morální) prožívání *imaginace* éterického Krista jakožto představitele kosmického svědomí a zdroje všech morálních intuicí.

Podstatnou pomocí na cestě takového přetvoření svědomí v novou schopnost imaginativní může člověku být Základní kámen pohroužený do půdy jeho éterického srdce, v kterémžto Kamenu jsou spojeny lidské a kosmické imaginace. Tím mohou imaginativní síly kosmu, připlývající ze sféry archandělů, vnikat do jeho celého duševního života, až do proměny nejniternějšího charakteru jeho svědomí.

Pokud jde o třetí úkol, vylíčil jej Rudolf Steiner nejpodrobněji v přednášce nazvané „Jak najdu Krista?" (GA 182, 16. 10. 1918). Zde hovoří o jedné z nejdůležitějších podmínek prožívání Krista v naší době. Tato podmínka spočívá v tom, že každý současný člověk musí projít stavem úplné vnitřní bezmocnosti /Ohnmacht/ vzhledem ke svým nejlepším snahám a současně být schopen v tomto stavu žít, aniž přitom propadá zoufalství a aniž se snaží ochránit se před tou bezmocí sebeklamem a iluzemi.

Jediná síla v lidské duši, která je vskutku schopna vydržet v této zkoušce bezmocností, je síla, která je vlastní individuálnímu lidskému „já", když se proniká čistou a nesobeckou láskou k Duchu: láskou ještě lidskou, které se však již dotkl paprsek lásky božské (světové). Jen když bude v člověku *taková* láska jako nikdy neochabující plamen, zahřívající celou duši, potom bude po prožití takové bezmoci jednou následovat vzkříšení z tohoto stavu, spojené s bezprostředním objevením se sil Krista v lidské duši. Proto Rudolf Steiner v uvedené přednášce zvláště zdůrazňuje, že v naší době hovoří o skutečném zážitku Krista jen ten, kdo může z osobní zkušenosti „mluvit o těchto dvou zážitcích: bezmoci a o vzkříšení z bezmoci".

Také v této zkoušce může být člověku neocenitelnou pomocí „imaginativní Kámen lásky" ve své dvojí makro-mikrokosmické povaze. Neboť v jeho substanci se spojují síly lidské a světové lásky, která při-

plývá z říše archeů neboli Duchů osobnosti. Jestliže se tedy Základní kámen stane neotřesitelným základem veškerého duševního života člověka, potom může člověk na tomto základě sklenout most mezi bezmocí a vzkříšením z bezmoci a tím vstoupit na cestu vedoucí od *lásky* lidské k *lásce* světové, v níž se zjevuje Kristus.

Řečené se dá shrnout takto:

Tři hlavní zážitky na cestě vnímání a chápání éterického Krista

1. Morálnost v poznání
2. Vidoucí svědomí
3. Bezmoc a vzkříšení z bezmoci

Jen když uskutečňujeme tři uvedené úkoly, můžeme v sobě rozvinout vnitřní síly, které umožňují postavit se účinně na odpor výše popsaným různým kategoriím zla. Tak se luciferické bytosti v naší době všemožně snaží oddělit sféru poznání od sféry lidské morality, aby člověka proměnily v morální automat, který závisí ve všech morálních a duchovních otázkách na zevní autoritě, a pokud jde o poznání, kloní se takový člověk stále více k mlhavé religiozitě nebo k materialistické vědě, leckdy pak k tomu i onomu současně.

Pokud jde o síly ahrimanské, mohou se jejich vládě v lidstvu postavit na odpor zvláště síly imaginativního svědomí procitajícího v člověku, svědomí, které ho vede k tomu, aby vědoměji prožíval a bezprostředně vyrovnával svou individuální karmu. A toho se Ahriman obává nejvíce, vždyť ví, že „dobří duchové darovali [člověku] možnost karmy proto, aby čelil ahrimanským mocnostem“ (GA 107, 22. 3. 1909).

Asurští duchové posléze se budou zvláště snažit vyvolávat v člověku pocit úplné bezmoci před vnějšími a vnitřními problémy obkličujícími ho ze všech stran, problémy, kterou mu budou rostoucí měrou připadat jako neřešitelné. Současně se budou tito duchové snažit zabránit každým způsobem tomu, aby člověk vyšel z tohoto stavu morální bezmoci ven, neboť vzkříšení z něho je spojeno s prožitím éterického Krista. Budou se naopak snažit všemi jim dostupnými prostředky svrhnout člověka do propasti zoufalství a druhé, morální smrti, následkem čehož bude nevléčitelná nemoc veškeré pozemské

kultury, vedoucí postupně k jejímu konečnému zániku. Neboť „nemoc kultury a smrt kultury“ - to je strašný „dar asurů“ současnému lidstvu (GA 194, 15. 12. 1919), jestliže se toto lidstvo neobráčí, pokud není pozdě,

k těm impulsům lidského vývoje, které jsou nejen s to ubránit zemskou kulturu před úplným propadnutím silám smrti, nýbrž ji také mohou vést ke skutečnému vzkříšení z toho stavu bezmoci, v němž nyní je.

Tento pocit obecné bezmoci bude od nynějška silně vzrůstat. Neboť zjevení se Krista v éterické formě musí nutně předcházet všeobecné prožívání toho, že žádné duchovní, sociální a kulturní hodnoty, které lidstvo zdědilo z minulosti, nejsou již s to být člověku oporou a tím méně mu ukázat cesty do budoucnosti. Rudolf Steiner o tom říká: „Ale než toto [éterické zjevení Krista] nastane, musí být vše to, co jsou zbytky starého, obráceno v úplnou nicotu ... Ale z této nicoty musí člověk nalézt svou pravou svobodu. Nové zření [Krista] se musí narodit z této nicoty. Člověk musí nalézt v této nicotě novou sílu. A duchovní věda by ho chtěla k tomu připravit" (GA 200, 30. 10. 1920).

V tomto smyslu slouží k této přípravě *veškerá* anthroposofie v celku. Neboť ona je reálnou silou, která může přemoci tento stav bezmocnosti a stále většího klesání do nicoty a vést lidstvo ke vzkříšení v novém, svobodném a vědomém duchovním životě. O konkrétních cestách k tomuto cíli jsme již v této práci hovořili. K nim patří v první řadě vnitřní práce s duchovým Základním kamenem, který Rudolf Steiner položil do základů Všeobecné anthroposofické společnosti na Vánočním sjezdu 1923/1924.

Sergej

O.

Prokofjev